Lietas Nr. 133057115
Lietas arhīva Nr. 104AA-0511-16/2

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2016.gada 12.septembrī

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesnese L.Kuzmane
tiesneses I.Jansone un Ā.Ždanova
rakstveida procesā apelācijas kārtībā izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu sakarā ar SIA /Nosaukums A/ valdes locekles /pers. B/ iesniegto apelācijas sūdzību par Rīgas rajona tiesas 2016.gada 7.marta spriedumu.

Iepazinusies ar apelācijas sūdzības motīviem un administratīvā pārkāpuma lietas materiāliem, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

konstatēja:

2014.gada 18.jūnijā Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) Nodokļu kontroles pārvaldes Pakalpojumu un tirdzniecības vietu pārbaužu daļas Pakalpojumu un tirdzniecības vietu pirmās pārbaužu nodaļas galvenā nodokļu inspektore I.Raloveca SIA /Nosaukums A/ sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.NK 019893. Protokolā norādīts, ka VID Nodokļu kontroles pārvaldes Pakalpojumu un tirdzniecības vietu pārbaužu daļas inspektori 2014.gada 27.maijā veicot tematisko pārbaudi SIA /Nosaukums A/ (reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/), juridiskajā adresē /adrese A/, konstatēja, ka 2013.gada 28.decembrī ir noslēgts bezprocentu aizņēmuma līgums Nr.13-1 ar uzņēmuma amatpersonu /pers. E/, personas kods /personas kods/, atbilstoši kuram /pers. E/ aizdod SIA /Nosaukums A/ naudu 23 133,40 Ls (jeb 32 915,86 *euro*). Līgumā nav atrunāts, kādā veidā /pers. E/ aizdod naudas līdzekļus. Atbilstoši /pers. E/ avansa norēķiniem par 2013.gadu un konta „2380" apgrozījuma pārskatam, konstatēts, ka uz 01.01.13. SIA /Nosaukums A/ bija parādā /pers. E/ 22 723,21 Ls (jeb 32 332,21 *euro*).

Periodā no 01.01.2013.g. līdz 31.12.2013.g. /pers. E/ ir iemaksājis skaidrā naudā uzņēmuma kasē 26 722,79 Ls (jeb 38 023,10 *euro*), par ko liecina ieraksti kases grāmatā un noformētie kases ieņēmumu orderi un ir izlietojis dažādu izdevumu apmaksai 4431,23 Ls (jeb 6305,07 *euro*).

Periodā no 01.01.2013.g. līdz 28.12.2013.g. /pers. E/ avansa norēķiniem tika izmaksāti kopā 29 556,70 Ls (jeb 42 055,40 *euro*), tai skaitā, no latu kases 308,62 Ls (jeb 439,13 *euro*), no *euro* kases 19678,51 Ls (jeb 28 000 *euro*), no norēķinu konta – 9569,57 Ls (13616,27 *euro*), līdz ar to uz 28.12.2013.g. avansa norēķinu patēriņš bija 24 320,53 Ls.

28.12.2013.g. no /pers. E/ tika saņemts aizdevums 23 133,40 Ls un 31.12.2013.g. /pers. E/ no norēķinu konta tika pārskaitīti 1187,13 Ls, līdz ar to uz 01.01.2014.g. avansa norēķinu atlikums ir 0,00 Ls, bet konta „5550 – Norēķini par parādiem personālam, /pers. E/" atlikums ir palielinājies par 23 133,40 Ls

Ņemot vērā iepriekš minēto konstatēts, ka /pers. E/ ir aizdevis SIA /Nosaukums A/ skaidrā naudā 23 133,40 Ls, tādā veidā SIA /Nosaukums A/ ir veikusi skaidras naudas darījumu, kas pārsniedz 5000 Ls.

Ir pārkāpta likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30.panta pirmā daļa un SIA /Nosaukums A/ ir izdarījusi administratīvo pārkāpumu, par kuru atbildība paredzēta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – Latvijas APK) 159-7.panta trešajā daļā.

2014.gada 1.augustā VID Nodokļu kontroles pārvaldes Juridiskās daļas Otrās administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšanas nodaļas vadītāja /pers. G/ pieņēma lēmumu Nr.NK 019893, ar kuru SIA /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, saukta pie administratīvās atbildības par Latvijas APK 159-7.panta trešajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu, piemērojot naudas sodu 4937,38 *euro* apmērā.

Nepiekrītot VID Nodokļu kontroles pārvaldes Juridiskās daļas Otrās administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšanas nodaļas vadītājas /pers. G/ 2014.gada 1.augusta lēmumam Nr.NK 019893, SIA /Nosaukums A/ valdes loceklis /pers. E/ to pārsūdzēja VID ģenerāldirektorei /pers. I/, lūdzot atcelt pārsūdzēto lēmumu un izbeigt administratīvo lietvedību, kā arī lūdza atjaunot procesuālo termiņu lēmuma pārsūdzēšanai.

VID ģenerāldirektore /pers. I/, izskatot SIA /Nosaukums A/ sūdzību par VID Nodokļu kontroles pārvaldes Juridiskās daļas Otrās administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšanas nodaļas vadītājas /pers. G/ 2014.gada 1.augusta lēmumu Nr.NK 019893, konstatēja, ka SIA /Nosaukums A/ ir nokavējusi likumā noteikto procesuālo termiņu sūdzības iesniegšanai par

lēmumu un 2014.gada 30.septembrī pieņēma lēmumu Nr.22.11/L-26038, ar kuru atteica atjaunot SIA /Nosaukums A/ nokavēto procesuālo termiņu sūdzības iesniegšanai.

Par VID ģenerāldirektores /pers. I/ 2014.gada 30.septembra lēmumu Nr.22.11/L-26038 SIA /Nosaukums A/ iesniedza sūdzību Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā.

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa, izskatot SIA /Nosaukums A/ sūdzību par minēto lēmumu, 2014.gada 22.novembrī pieņēma lēmumu, ar kuru atcēla VID ģenerāldirektores /pers. I/ 2014.gada 30.septembra lēmumu Nr.22.11/L-26038 un atjaunoja SIA /Nosaukums A/ nokavēto procesuālo termiņu VID Nodokļu kontroles pārvaldes Juridiskās daļas Otrās administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšanas nodaļas vadītājas /pers. G/ 2014.gada 1.augusta lēmuma Nr.NK 019893 pārsūdzēšanai.

Savukārt ar VID ģenerāldirektores /pers. I/ 2015.gada 24.aprīļa lēmumu Nr.22.11/L-18138 VID Nodokļu kontroles pārvaldes Juridiskās daļas Otrās administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšanas nodaļas vadītājas /pers. G/ 2014.gada 1.augusta lēmums Nr.NK 019893 atstāts negrozīts, bet SIA /Nosaukums A/ sūdzība noraidīta.

Nepiekrītot VID ģenerāldirektores /pers. I/ 2015.gada 24.aprīļa lēmumam Nr.22.11/L-18138, SIA /Nosaukums A/ to pārsūdzēja Rīgas rajona tiesā. SIA /Nosaukums A/ iesniegtajā sūdzībā lūdza pilnībā atcelt VID ģenerāldirektores /pers. I/ 2015.gada 24.aprīļa lēmumu Nr.22.11/L-18138 un administratīvā pārkāpuma lietu izbeigt.

Ar Rīgas rajona tiesas 2016.gada 7.marta spriedumu VID ģenerāldirektores /pers. I/ 2015.gada 24.aprīļa lēmums Nr.22.11/L-18138 atstāts negrozīts, bet SIA /Nosaukums A/ sūdzība noraidīta.

Pirmās instances tiesas spriedumā norādīts sekojošais:

Pirmās instances tiesa, pārbaudījusi lietas materiālus, izvērtējusi sūdzības pamatojumu, pārsūdzētā iestādes lēmuma motivāciju, atzina, ka Valsts ieņēmumu dienesta 2015.gada 24.aprīļa lēmums Nr.22.11/L-18138 atstājams negrozīts, bet SIA /Nosaukums A/ sūdzība noraidāma.

Latvijas APK 289-12.panta pirmajā daļā norādītos apstākļus, kas viennozīmīgi būtu par pamatu iestādes lēmuma atcelšanai, pirmās instances tiesa nekonstatēja.

Pirmās instances tiesa atzina, ka, veicot administratīvo lietvedību, ir ievērotas procesuālās prasības, nekonstatējot apstākļus, kas norādītu, ka aizskartas sūdzības iesniedzējas SIA /Nosaukums A/ tiesības.

Kā izriet no Valsts ieņēmumu dienesta 2015.gada 24.aprīļa lēmuma Nr.22.11/L-18138, izvērtējot pierādījumus kopumā, secināts, ka SIA /Nosaukums A/ izdarīja Latvijas APK 159-7.panta trešajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu.

Saskaņā ar Latvijas APK 289-13.panta trešās daļas noteikumiem, ja tiesnesis, izskatot sūdzību, atzīst, ka iestādes lēmumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, viņš par sūdzību pieņemtā nolēmuma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas iestādes nolēmuma motivācijai. Šādā gadījumā izvērstāks argumentu izklāsts nav nepieciešams.

Iestādes lēmumā ir izvērtēti sūdzības iesniedzējas argumenti un pirmās instances tiesa, izskatot sūdzību, nekonstatēja jaunus sūdzības iesniedzējas norādītus argumentus, kas būtu par pamatu noteiktā soda atcelšanai vai grozīšanai.

Pirmās instances tiesa konstatēja, ka ar lietā esošajiem pierādījumiem pamatots pārsūdzētais lēmums, pamatojoties uz kuriem iestāde secinājusi, ka SIA /Nosaukums A/ izdarīja Latvijas APK 159-7.panta trešajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu.

Novērtējusi pārsūdzēto lēmumu, pirmās instances tiesa atzina, ka lēmums atbilst Latvijas APK noteikumiem, ievērojot procesuālos priekšnoteikumus un materiālo tiesību normas, tādēļ tiesai nav pamata to atcelt.

Lietā nav strīda par to, ka sūdzības iesniedzēja laika periodā no 2013.gada 1.janvāra līdz 31.decembrim ir saņēmusi aizdevumus skaidrā naudā 23 133,40 Ls apmērā komercsabiedrības vajadzībām no komercsabiedrības vadītāja /pers. E/ un, ka sūdzības iesniedzēja veikusi laikā no 2013.gada 1.janvāra līdz 31.decembrim aizdevumu atmaksu skaidrā naudā 29 556,70 Ls apmērā.

Lietā ir strīds par to, vai sūdzības iesniedzēja ar minētajām darbībām ir pārkāpusi likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30.panta pirmās daļas otrajā teikumā noteikto ierobežojumu un vai ir saucama pie administratīvās atbildības par Latvijas APK 159-7.panta trešajā daļā paredzēto pārkāpumu.

Latvijas APK 159-7.panta trešā daļa (tiesību norma norādīta likuma redakcijā, kas bija spēkā sākotnējā lēmuma pieņemšanas brīdī) noteica, ka par darījuma veikšanu skaidrā naudā, ja darījuma summa pārsniedz piecus tūkstošus latu, izņemot kuģu un gaisakuģu aģentēšanas komercsabiedrību darījumu un starptautisko autopārvadājumu un kravas ekspedīcijas darījumu, – uzliek naudas sodu fiziskajām personām un juridiskajām personām piecpadsmit procentu apmērā no darījuma summas.

Saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30.panta pirmo daļu (tiesību norma norādīta likuma redakcijā, kas bija spēkā sākotnējā lēmuma pieņemšanas brīdī), nodokļu maksātāji, izņemot fiziskās personas, kuras nav individuālie komersanti, katru mēnesi līdz 15.datumam Ministru kabineta noteiktajā kārtībā deklarē visus iepriekšējā mēneša laikā savstarpēji skaidrā naudā veiktos darījumus (neatkarīgi no tā, vai darījums notiek vienā operācijā vai vairākās operācijās), kuru summa pārsniedz 1000 latu. Nodokļu maksātājiem, izņemot fiziskās personas, kuras nav individuālie komersanti, nav atļauts veikt skaidrā naudā darījumus, kuru summa pārsniedz 5000 latu (neatkarīgi no tā, vai darījums notiek vienā operācijā vai vairākās operācijās).

Latvijas APK 159-7.panta trešajā daļā ietvertā tiesību norma ir balstīta un faktiski noteic administratīvo atbildību par personas valsts noteikto nodokļu sfērā noteikto ierobežojumu pārkāpumu. Ierobežojumus, kuru neievērošana var ietekmēt valsts regulēto nodokļu sfēru, noteic likums „Par nodokļiem un nodevām". Konkrēto ierobežojumu veikt darījumus skaidrā naudā noteic šī likuma 30.panta pirmās daļas otrais teikums, kurā ir noteikts, ka nodokļu maksātājiem, izņemot fiziskās personas, kuras nav individuālie komersanti, nav atļauts veikt skaidrā naudā darījumus, kuru summa pārsniedz 5000 latu (neatkarīgi no tā, vai darījums notiek vienā operācijā vai vairākās operācijās).

Tātad pie administratīvās atbildības, atbilstoši Latvijas APK 159-7.panta trešajai daļai, ir saucams nodokļu maksātājs, izņemot fizisko personu, kas ir individuālais komersants, ja tas veic skaidrā naudā darījumus, kuru summa pārsniedz 5000 Ls.

Vērtējot likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30.panta pirmās daļas saturu, pirmās instances tiesa atzīst par pareizu VID piešķirto jēgu normā noteiktā pienākuma izpildei, proti, likumdevēja mērķis ir bijis vispār ierobežot skaidras naudas darījumus virs 5000 Ls. Šo jēgu atspoguļo gan likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30.panta pirmās daļas pirmajā, gan otrajā teikumā ietvertais normas saturs. Likumdevējs pantā secīgi sniedz skaidrojumu par normas mērķi, proti, ar pirmo teikumu visiem nodokļu maksātājiem (izņemot individuālos komersantus) tiek noteikts pienākums deklarēt darījumus ar skaidru naudu virs 1000 Ls. Ar otro teikumu likumdevējs šai identificētajai nodokļu maksātāju grupai secīgi norāda, ka savukārt tie darījumi, kas skaidrā naudā pārsniedz 5000 Ls, vispār ir aizliegti.

Tāpēc, pirmās instances tiesas ieskatā, arī skaidras naudas darījumi, kas veikti dažādos mēnešos, bet ar vienotu mērķi, nodokļu likumdošanas izpratnē konkrētajās tiesiskajās attiecībās, par kuru iestājas administratīvā atbildība saskaņā ar Latvijas APK 159-7.panta trešo daļu, pamatā ir vērtējami kā viens darījums, ja tikai uz konkrēto darījumu atšķirību un to gadījuma raksturu, proti, savstarpējās saistības trūkumu nenorāda īpaši apstākļi.

Kā redzams no lietas materiāliem, tad lietā konstatētie maksājumi pēc to ekonomiskās būtības veikti viena darījuma ietvaros, proti atzīstami par vienu darījumu, jo skaidras naudas maksājumi ir veikti starp vienām un tām pašām personām un ir paredzēti vienam mērķim – naudas aizdošanai SIA /Nosaukums A/ un aizdevuma atmaksai /pers. E/. Turklāt minētie skaidras naudas darījumi ir veikti īsā laika periodā, lielākoties mazāk par viena mēneša intervālu.

No minētā izriet, ka, neatkarīgi no tā, kas ir šo darījumu partneris un neatkarīgi no laika perioda, kādā tiek veikts konkrētais darījums, un neatkarīgi no tā, cik operācijās tas tiek veikts, likumdevēja mērķis, pieņemot konkrēto normu, ir bijis ar to regulēt arī tādus darījumus, kuros visa samaksa netiek veikta vienā, bet vairākos maksājumos, kā arī izslēgt iespēju, ka notiek māksliga darījuma summas sadalīšana vairākās operācijās, tādējādi apejot likumā paredzēto skaidras naudas lietošanas ierobežojumu.

Pirmās instances tiesa piekrīt lēmumā norādītajam, ka sūdzības iesniedzējas minētais „mēneša" periods ir minēts tikai likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30.panta pirmās daļas pirmajā teikumā, regulējot pienākumu deklarēt normā paredzētos darījumus. Savukārt likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30.panta pirmās daļas otrajā teikumā noteiktajam aizliegumam nodokļu maksātājiem veikt skaidrā naudā darījumu, kura summa pārsniedz 5000 Ls, nav paredzēts darījuma veikšanas ierobežojums laikā, turklāt tajā īpaši ir uzsvērts, ka aizliegums ir spēkā arī neatkarīgi no tā, cik norēķinu operācijās darījums notiek. Šī norma zaudētu savu nozīmi, ja tiktu aprobežota ar kādu konkrētu laika periodu, jo tas radītu iespēju darījuma summu sadalīt vairākās daļās ilgākā laika periodā ar mērķi apiet konkrēto aizliegumu.

Minētais pants ar nosaukumu „Skaidras naudas lietošanas ierobežojumi" ir iekļauts likuma VII nodaļā „Atbildība par nodokļu pārkāpumiem". Tādējādi likumdevēja mērķis ar šo aizliegumu ir panākt finanšu plūsmas caurspīdīgumu, piemēram, lai noskaidrotu nodokļu maksātāju ieņēmumu un citu līdzekļu izcelsmi. Uz to norāda arī tiesību normā iekavās lietotā piezīme, ka aizliegums ir spēkā „neatkarīgi no tā, vai darījums notiek vienā operācijā vai vairākās operācijās". Proti, likumdevēja nolūks ir novērst situācijas, kad likumā noteiktais aizliegums tiek māksliģi apiets ar naudas summas sadalīšanu vairākās daļās. Līdz ar to dažādos laikos veikti maksājumi un pat dažādi līgumi, kuri ir šo maksājumu pamatā, vēl nenozīmē, ka tie uzskatāmi par atsevišķiem maksājumiem.

Civillikuma 1511.pants noteic, ka līgums ir vairāku personu savstarpēja vienošanās par kādu tiesisku attiecību nodibināšanu, pārgrozīšanu vai izbeigšanu, bet saskaņā ar šī likuma 1934.pantu ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojamu lietu nodošana īpašumā, ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās. Aizdevuma līgums ir reāllīgums, tādēļ līguma noslēgšanas būtiska sastāvdaļa ir naudas vai atvietojamas lietas nodošana īpašumā. Līgumā ir noteiktas līguma būtiskās sastāvdaļas, t.i., aizdevuma apmērs, norēķinu kārtība un pušu savstarpējie pienākumi un atbildība.

Civillikuma 1943.pants noteic, ka aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis.

No iepriekš minētā secināms, ka aizdevuma līguma galvenā būtiskā sastāvdaļa ir naudas summa, kuru aizdevējs aizdod aizņēmējam.

Lietas materiālos atrodas aizņēmuma līgums Nr.13-1, no kura redzams, ka SIA /Nosaukums A/ noslēdza bezprocentu aizņēmuma līgumu ar komercsabiedrības vadītāju /pers. E/, atbilstoši kuram /pers. E/ aizdeva SIA /Nosaukums A/ naudu 23 133,40 Ls apmērā komercsabiedrības vajadzībām.

No tematiskās pārbaudes laikā uzrādītā SIA /Nosaukums A/ memoriālā ordera kontam 2380 „Norēķini par prasībām pret personālu un īstermiņa aizdevumi personālam" periodā no 2013.gada 1.janvāra līdz 31.janvārim, konstatējams, ka SIA /Nosaukums A/ uz 2013.gada 1.janvāri /pers. E/ bija parādā 22 723,21 Ls. Līguma priekšmets – naudas aizdevums.

Savukārt no tematiskās pārbaudes laikā uzrādītā SIA /Nosaukums A/ memoriālā ordera kontam 2610 „Kase (LVL)" periodā no 2013.gada 1.janvāra līdz 31.decembrim, /pers. E/ laikā no 2013.gada 15.janvāra līdz 27.decembrim SIA /Nosaukums A/ kasē iemaksājis skaidru naudu 26 722,79 Ls apmērā, par ko liecina ieraksti kases grāmatā, ka ir noformēti

kases ieņēmumu orderi (2013.gada 15.janvāra kases ieņēmumu orderis Nr.1 par summu 1260 Ls apmērā, 2013.gada 4.februāra kases ieņēmumu orderis Nr.2 par summu 203 Ls apmērā, 2013.gada 15.februāra kases ieņēmumu orderis Nr.3 par summu 1515 Ls apmērā, 2013.gada 25.februāra kases ieņēmumu orderis Nr.4 par summu 1610 Ls apmērā, 2013.gada 7.marta kases ieņēmumu orderis Nr.5 par summu 1400 Ls apmērā, 2013.gada 15.marta kases ieņēmumu orderis Nr.6 par summu 1200 Ls apmērā, 2013.gada 15.aprīļa kases ieņēmumu orderis Nr.7 par summu 812 Ls apmērā, 2013.gada 15.maija kases ieņēmumu orderis Nr.8 par summu 2190 Ls apmērā, 2013.gada 4.jūnija kases ieņēmumu orderis Nr.9 par summu 1570 Ls apmērā, 2013.gada 15.jūlija kases ieņēmumu orderis Nr.10 par summu 1750 Ls apmērā, 2013.gada 15.augusta kases ieņēmumu orderis Nr.11 par summu 2000 Ls apmērā, 2013.gada 20.augusta kases ieņēmumu orderis Nr.12 par summu 1281 Ls apmērā, 2013.gada 13.septembra kases ieņēmumu orderis Nr.13 par summu 2127 Ls apmērā, 2013.gada 15.oktobra kases ieņēmumu orderis Nr.14 par summu 2160 Ls apmērā, 2013.gada 31.oktobra kases ieņēmumu orderis Nr.15 par summu 350 Ls apmērā, 2013.gada 15.novembra kases ieņēmumu orderis Nr.16 par summu 1835 Ls apmērā, 2013.gada 13.decembra kases ieņēmumu orderis Nr.17 par summu 1220 Ls apmērā un 2013.gada 27.decembra kases ieņēmumu orderis Nr.18 par summu 2239,79 Ls apmērā) un norādot, ka veiktās operācijas saturs ir „Avanss".

No tematiskās pārbaudes laikā uzrādītā SIA /Nosaukums A/ memoriālā ordera kontam 2380 „Norēķini par prasībām pret personālu un īstermiņa aizdevumi personālam" periodā no 2013.gada 1.janvāra līdz 31.decembrim konstatējams, ka /pers. E/ izmaksāti kopā 29 556,70 Ls (tas ir, 2013.gada 7.martā 308,62 Ls, 2013.gada 30.augustā, 30.septembrī un 14.oktobrī kopējā summā 28 000 *euro* (ekvivalents 19 678,51 Ls) apmērā un 2013.gada 27.martā un 29.jūlijā 9569,57 Ls), tādējādi konstatējams, ka uz 2013.gada 28.decembri avansa norēķinu pārtēriņš bija 24 320,53 Ls.

Ievērojot iepriekš minēto ir pamats aizņēmuma līgumu uzskatīt par darījumu, kas veikts vairākās operācijās.

Neskatoties uz to, ka katrs aizdevuma apmērs mazāks par 5000 Ls, pirmās instances tiesa nesaskata pamatu apšaubīt to, ka personas darījumi ir vērtējami kā viens darījums, konstatējot, ka pieteicēja ir pārkāpusi likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30.panta pirmajā daļā paredzēto skaidras naudas lietošanas ierobežojumu un tādējādi ir izdarījusi Latvijas APK 159-7.panta trešajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu.

Pirmās instances tiesa atzina, ka sūdzības iesniedzējam administratīvais sods piemērots pamatoti un tiesiski, līdz ar to, ievērojot administratīvā soda preventīvo raksturu, uzskata, ka tas ir sasniedzis Latvijas APK 22.pantā noteikto mērķi.

Par Rīgas rajona tiesas 2016.gada 7.marta spriedumu SIA /Nosaukums A/ valdes locekle /pers. B/ iesniegusi apelācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt VID ģenerāldirektores 2015.gada 24.aprīļa lēmumu Nr.22.11/L-18138, ar kuru atstāts negrozīts VID Nodokļu kontroles pārvaldes Juridiskās daļas Otrās administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšanas nodaļas vadītājas /pers. G/ 2014.gada 1.augusta lēmums Nr.NK 019893 par SIA /Nosaukums A/ saukšanu pie administratīvās atbildības pēc Latvijas APK 159-7.panta trešās daļas, piemērojot naudas sodu 4937,38 *euro* apmērā.

Sūdzības iesniedzēja uzskata pirmās instances tiesas spriedumu par prettiesisku un tiesību normām neatbilstošu, jo tiesa piemērojusi lietas apstākļiem neatbilstošas tiesību normas, nav izskatījusi visus pierādījumus, ko VID Nodokļu kontroles pārvaldē iesniedza sūdzības iesniedzēja.

VID amatpersonas ir nepareizi iztulkojušas Latvijas APK 159-7.panta trešo daļu. Tiesību normā noteikts, ka „Par darījuma veikšanu skaidrā naudā, ja darījuma summa pārsniedz piectūkstoš latus (..)", taču VID amatpersona neatbilstoši tiesību normas tekstam ir izmainījusi vienskaitlī minēto vārdu „darījuma" uz daudzskaitļa formu „darījumu", tādējādi pārkāpjot Administratīvā procesa likuma 7.pantu. Sūdzības iesniedzēja nav veikusi nedeklarētus skaidras naudas darījumus un nav veikusi nevienu skaidras naudas darījumu, kura summa pārsniedz piecus tūkstošus latu.

Sūdzības iesniedzēja norāda, ka VID amatpersona ir nepareizi secinājusi, ka visi aizdevuma līgumi pēc ekonomiskās būtības uzskatāmi par vienu darījumu. Noslēgtie līgumi nav tulkoti atbilstoši Civillikuma normām, kas nosaka, ka nav pieļaujams daudzus darījumus sasummēt un uzskatīt par vienu darījumu.

VID amatpersonas lēmums ir pretrunā ar VID Galvenās nodokļu pārvaldes direktora vietnieces I.Bahanovskas (09.05.2007. vēstule Nr.15.3.-34/19879) publiski pieejamo skaidrojumu, kurš viennozīmīgi norāda, ka uzskaites termiņš skaidras naudas darījumiem ir viens mēnesis, bet viena darījuma summa nedrīkst pārsniegt 10 000 Ls, bet ja mēneša laikā bijuši vairāki savstarpēji darījumi, tad saskaita attiecīgās darījuma daļas. Tāpat viena mēneša skaidras naudas darījumu uzskaites termiņu nosaka likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30.panta pirmā un otrā daļa un MK noteikumi Nr.237.

Analizējot Administratīvo tiesu nolēmumus, apskatot spriedumus par likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30.panta pirmās daļas un Latvijas APK 159-7.panta trešās daļas piemērošanu no VID amatpersonu puses, nav atrodami spriedumi, kuros būtu atzīts, ka savstarpēji norēķinu darījumu summa 5000 Ls apmērā tiktu summēta konkrētā periodā, ilgākā nekā viens mēnesis.

Sūdzības iesniedzēja norāda, ka Administratīvā procesa likuma 10.pantā ir definēts tiesiskās paļāvības princips, proti, privātpersona var paļauties, ka iestādes rīcība ir tiesiska un konsekventa. Iestādes kļūda, kuras pieļaušanā privātpersona nav vainojama, nedrīkst radīt privātpersonai nelabvēlīgas sekas. Tātad atbilstoši tiesiskās paļāvības principam privātpersona var paļauties, ka iestādes rīcība ir tiesiska un konsekventa, vai arī jākonstatē iestādes kļūda.

Izvērtējot apelācijas sūdzībā norādīto un ievērojot Latvijas APK 289-20.panta pirmās daļas nosacījumus, tiesas kolēģija secina, ka apelācijas sūdzības iesniegšanas kārtība ir ievērota un saskaņā ar Latvijas APK 289-21.panta nosacījumiem apelācijas sūdzība apgabaltiesā ir izskatāma rakstveida procesā.

Pārbaudījusi administratīvā pārkāpuma lietas materiālus, izvērtējusi pārsūdzētā sprieduma pamatojumu, apelācijas sūdzībā minētos argumentus, Krimināllietu tiesas kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzība ir noraidāma un pirmās instances

tiesas spriedums atstājams negrozīts.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka Rīgas rajona tiesas 2016.gada 7.marta sprieduma pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams.

Pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, vispusīgi novērtējusi pierādījumus, kuri ir atzīstami par pieļaujamiem un pietiekamiem, un pamatoti atzinusi, ka SIA /Nosaukums A/ ir pārkāpusi Latvijas APK 159-7.panta trešās daļas prasības. Līdz ar to Krimināllietu tiesas kolēģija saskaņā ar Latvijas APK 289-13.panta trešo daļu pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai un to neatkārto.

Izvērtējot pārsūdzētā sprieduma likumību un pamatotību, apelācijas instances tiesa atzīst, ka spriedums ir taisīts ievērojot gan likuma „Par tiesu varu" 17.pantā un 18.pantā definētos lietu izskatīšanas pamatprincipus, gan Latvijas APK 289-6.panta septītajā daļā paredzētos jautājumus.

Krimināllietu tiesas kolēģija secina, ka apelācijas sūdzība nesatur tādus faktus, kuri nebija zināmi, taisot spriedumu pirmās instances tiesā. Sūdzības iesniedzēja nav norādījusi nevienu jaunu apstākli vai pierādījumu, kas attiecas uz faktiskajiem pārkāpuma apstākļiem, bet sūdzības iesniedzējas nepiekrišana tiesas pierādījumu vērtējumam nevar tikt uzskatīta par likuma normu pārkāpumu un nevar būt par pamatu sprieduma atcelšanai un administratīvās lietvedības izbeigšanai.

Sūdzības iesniedzēja apelācijas sūdzībā norāda, ka saskaņā ar VID Galvenās nodokļu pārvaldes direktora vietnieces I.Bahanovskas (09.05.2007. vēstule Nr.15.3.-34/19879) publiski pieejamo skaidrojumu, uzskaites termiņš skaidras naudas darījumiem ir viens mēnesis. Viena darījuma summa nedrīkst pārsniegt 10 000 Ls, bet ja mēneša laikā bijuši vairāki savstarpēji darījumi, tad saskaita attiecīgās darījuma daļas.

Apelācijas instances tiesa norāda, ka sūdzības iesniedzēja nepamatoti atsaukusies uz VID Galvenās nodokļu pārvaldes direktora vietnieces publiski pieejamo skaidrojumu, sekojošu apsvērumu dēļ. Pirmkārt, skaidrojuma sniegšanas brīdī spēkā bija Latvijas APK 159-7.panta trešās daļas redakcija, kas paredzēja atbildību par skaidrās naudas lietošanas ierobežojumu neievērošanu, ja darījuma summa pārsniedz 10 000 Ls, savukārt uz administratīvā pārkāpuma izdarīšanas brīdi (Latvijas APK 8.pants paredz, ka persona, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, ir atbildīga saskaņā ar likumu, kas ir spēkā pārkāpuma izdarīšanas laikā un vietā), Latvijas APK 159-7.panta trešā daļa paredzēja administratīvo atbildību par skaidrās naudas lietošanas ierobežojumu neievērošanu, ja darījuma summa pārsniedz 5000 Ls.

Otrkārt, minētais skaidrojums pēc savas būtības neatšķiras no apstrīdētajā VID lēmumā paustajām atziņām, kam pievienojusies arī pirmās instances tiesa. No minētā skaidrojuma neizriet, ka uzskaites termiņš skaidras naudas darījumiem ir viens mēnesis, kā to ir interpretējusi sūdzības iesniedzēja. Gan no Latvijas APK 159-7.panta jēgas, gan no likuma „Par nodokļiem un nodevām" 30.panta pirmās daļas un otrās daļas jēgas, gan arī no MK noteikumu Nr.237 „Skaidrā naudā veikto darījumu deklarēšanas noteikumi" jēgas, saprotams, ka aizliegumam nodokļu maksātājiem veikt darījumu skaidrā naudā, kura summa pārsniedz 5000 Ls, nav paredzēts darījuma veikšanas ierobežojums laikā, turklāt aizliegums ir spēkā neatkarīgi no tā, cik norēķinu operācijās darījums notiek.

Sūdzības iesniedzēja apelācijas sūdzībā atsaucas uz Administratīvā procesa likuma 10.pantu un tajā definēto tiesiskās paļāvības principu. Šajā sakarā apelācijas instances tiesa norāda, ka tiesiskās paļāvības princips ir viens no tiesiskas valsts pamatiem un atbilstoši šim principam, valsts pārvaldei jārīkojas paredzami un konsekventi. Tai pat laikā apelācijas instances tiesa norāda, ka konkrētajā situācijā nav konstatējami nekādi kļūdaini iestādes izteikumi, kuri būtu radījuši personai tiesisko paļāvību uz kādu konkrētu rezultātu.

Apelācijas instances tiesa secina, ka SIA /Nosaukums A/ piemērotais naudas sods 4 937,38 *euro* apmērā ir noteikts atbilstoši Latvijas APK 159-7.panta trešajai daļai, saskaņā ar kuru amatpersonai nav piešķirta rīcības brīvība administratīvā soda apmēra noteikšanā, jo tiesību norma nosaka, ka soda apmērs ir piecpadsmit procenti no darījuma summas, līdz ar ko arī piemērotā naudas soda apmēra samazināšanai nav pamata.

Ievērojot to, ka Rīgas rajona tiesa konkrētās lietas izskatīšanas ietvaros ir ievērojusi vispārīgos tiesību principus un normatīvo aktu regulējumu, pirmās instances tiesas spriedums atstājams negrozīts, bet SIA /Nosaukums A/ valdes locekles apelācijas sūdzība noraidāma.

Pamatojoties uz iepriekš minēto un saskaņā ar Latvijas APK 289-21.pantu, 289-22.pantu, 289-12.pantu, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

nosprieda:

Rīgas rajona tiesas 2016.gada 7.marta spriedumu atstāt negrozītu, bet SIA /Nosaukums A/ valdes locekles /pers. B/ apelācijas sūdzību noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Rīgas apgabaltiesas
Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesnese L.Kuzmane

Tiesneses I.Jansone
Ā.Ždanova